

آداب نمبر ۱
محمد مہدی حائری پور

www.ketab.ir

سوشنلښه: ښار، ۱۳۴۸ -

عنوان و نام پدیدآور: محمد مهدی حائری؛ گاری از مرکز تخصصی نماز ستاد اقامه نماز

مشخصات نشر: تهران: اقامه نماز، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری :

فروست : دوره معراج.

شماره: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷-۱۰۹ : دوره معراج

وضعیت فهرست نویسی : فیا

موضوع : نماز

شناسه افزوده : ستاد اقامه نماز، مرکز تخصصی نماز

شناسه افزوده : ستاد اقامه نماز

رده‌بندی کنگره : ۱۷۴۱۳۹۲ ج ۱ / BP۱۸۶

رده بندی دیوپی: ۲۹۷/۳۵۴

شماره کتابشناسی ملی : ۳۳۶۶۰۸۲

مؤلف: آداب نماز حائری پور
 ویراسته: محمد مهدی حائری پور
 طبع: ۱۳۹۲
 صفحه: ۱۰۰
 کاری از مرکز نشریات
 ناشر: مؤسسه فرهنگی
 شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه
 نویسنده: محمد مهدی حائری پور
 شابک: ۹۶۴-۵۳۷-۱۱۱-۹
 شابک دور: ۹۶۴-۵۳۷-۱۱۲-۴
 چاپ و صحافی: گلبا
 قیمت: ۳۳۰۰۰ ریال
 مراکز پخش:
 ۱- تهران: میدان فلسطین، انتشارات ستاد اقامه نماز
 ۲- دفتر ستاد اقامه نماز سراسر کشور
 تلفن: ۸۸۹۰۰۵۹ - ۸۸۹۶۶۶۶۶

ستاد اقامه نماز
 مرکز تخصصی نماز

فهرست مطالب

سرآغاز.....	۹
بخش اول: آداب باطنی نماز.....	۱۳
اجزای نماز.....	۱۴
نوع آداب نماز.....	۱۶
فصل اول: آداب باطنی نماز.....	۱۷
۱. سه اصل بیست و هفت.....	۱۸
مراتب تلاوت.....	۲۰
۲. حضور قلب.....	۲۵
۳. تفهیم.....	۲۶
۴. تعظیم مقام پروردگار.....	۲۹
خشوع اولیای خداوند در نماز.....	۳۰
۵. خوف و رجا.....	۳۱
۶. حالت شرم و حیا.....	۳۲
فصل دوم: حضور قلب در نماز.....	۳۵
مقدمات تحصیل حضور قلب در نماز.....	۳۶
اهمیت نماز در قرآن و روایات.....	۳۷
اهمیت حضور قلب در نماز.....	۳۹

۴۱.....	تأثیر عبادت همراه با حضور قلب.....
۴۳.....	تمثیل جالب مرحوم شاه آبادی رحمۃ اللہ علیہ
۴۷.....	فصل سوم: عوامل مؤثر در تحصیل حضور قلب.....
۴۸.....	۱. بزرگ شمردن امر خدا و رعایت حریم آن.....
۵۳.....	۲. ترس از عظمت و بزرگی خدا.....
.....	۳. در کنار درک عظمت و خوف از مقام الهی، امیدواری به رحمت
۵۶.....	بیکران او.....
۵۹.....	سرگیری از تقصیرها و گناهان در برابر خداوند.....
۶۱.....	فصل چهارم: انواع حضور قلب در نماز.....
۶۲.....	مولع حضور قلب در نماز.....
۶۳.....	راه درمان غفلت در نماز.....
۶۵.....	عامل داخلی غفلت در نماز.....
۶۷.....	راه نجات از حبّ دنیا.....
۶۹.....	داروی هرزه گردی خیال.....
۷۲.....	آیا نماز بدون حضور قلب باطل است؟.....
۷۴.....	مراتب و اقسام حضور قلب در نماز.....
۷۸.....	جمع بندی سخن مرحوم ملکی تبریزی.....
۷۹.....	انواع حضور قلب و کامل ترین نوع آن.....
۸۱.....	خودآزمایی.....
۸۱.....	پرسش‌هایی برای تحقیق بیشتر.....
.....	منابع برای تحقیق.....

بخش دوم: آداب ظاهری نماز ۸۳

فصل اول: آداب مقدمات نماز ۸۵

اول. وضو ۸۶

مکروهات وضو ۹۰

دوم. لباس نمازگزار ۹۳

مستحبات لباس نمازگزار: ۹۳

برخی از مکروهات لباس نمازگزار ۹۳

سوم. مکان نمازگزار ۹۴

مکان نمازگزار ۹۴

چهارم. اذان و اقامه ۹۶

مستحبات اذان و اقامه ۹۷

فصل دوم: آداب مقدمات نماز ۹۹

اول. مستحبات تکبیر و رکوع ۱۰۰

دوم. مستحبات قیام ۱۰۲

سوم: مستحبات قرائت ۱۰۳

چهارم. مستحبات رکوع ۱۰۵

پنجم: مستحبات سجود ۱۰۸

ششم. مستحبات تشهد ۱۱۳

هفتم. مستحبات سلام نماز ۱۱۴

هشتم. مستحبات قنوت ۱۱۷

فصل سوم: آداب تعقیبات نماز ۱۱۸

اول. تسبیحات حضرت فاطمه زهرا (علیها السلام) ۱۱۹

دوم: خواندن آیه الکرسی	۱۲۱
سوم: سجده شکر	۱۲۱
چهارم: خواندن سوره توحید	۱۲۲
پنجم: صلوات بر محمد و آل محمد	۱۲۳
ششم: آیه الکرسی	۱۲۴
هفتم: خواندن تسبیحات اربعه	۱۲۴
خودآزمایی	۱۲۵
برای تحقیق بیشتر	۱۲۵
منابع برای تحقیق	۱۲۵
فصل چهارم: احکامات آداب نماز	۱۲۷
سخنی درباره نماز در وقت و نماز جماعت	۱۲۸
نماز اول وقت	۱۲۸
نماز جماعت	۱۳۲
پاداش نماز جماعت	۱۳۵
آداب نماز جماعت	۱۳۷
خودآزمایی	۱۴۱
پرسش‌هایی برای تحقیق بیشتر	۱۴۱
منابع برای تحقیق	۱۴۱
کتابنامه	۱۴۲

سر آغاز

خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید: "قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ".

بهمان رفتن آدابی دارد و مهمان پذیرفتن هم آدابی؛ نماز به میهمان خجسته رفتن و تحفه‌ای است که تقدیم حضرت دوست می‌کنیم. پس باید بنده‌ای آداب این حضور و تشریفات این محضر را بداند. در باب آداب آن بکوشد؛ زیرا گاه یک سیب را با ادب و آداب به کسی می‌بخشند و می‌پذیرد؛ ولی یک صندوق سیب را بدون آداب نمی‌پذیرد.

امام صادق (علیه السلام) می‌فرماید: «لَكُمْ بِحُضْرِ الصَّلَاةِ وَاعْمَلُوا لِآخِرَتِكُمْ وَ اخْتَارُوا لِأَنْفُسِكُمْ فَإِنَّ الرَّجُلَ قَدْ يَكُونُ كَيْفًا فِي صَلَاتِهِ فَيَقَالُ مَا أَكْتَسَ فَلَانًا وَ إِنَّمَا الْكَيْسُ كَيْسُ الْآخِرَةِ»^۱ بر شما باد که نماز را خوب بخوانید و برای آخرتتان عمل نمایید و برای خودتان انتخاب کنید؛ زیرا

۱. مؤمنون، آیه ۳.

۲. بحارالانوار، ج ۷۱، ص ۱۶۳.

شخص گاهی در امور دنیایی زرنگ است و می‌گویند چقدر
فلانی زرنگ است؛ در حالی که زرنگ واقعی کسی است که به
فکر آخرتش باشد.

بنابراین، یادگیری حدود، شرایط و آداب نماز لازم است تا این
واجب بزرگ الهی که ستون خیمه دین است، به بهترین شکل
بر پا داشته شود.

یکی از بزرگان امام صادق علیه السلام به نام حماد می‌گوید: روزی امام
به من فرمود: آیا نماز را خوب اقامه می‌کنی؟ گفتم: آقای من!
من کعبه را از صاحبش [اصحاب شما] را که درباره قمار نوشته است، از
حفظم. فرمود: نعوذ بالله، بایست و نماز بخوان [تاببینم چگونه
نماز را می‌خوانی]. من برافاستم و در برابر امام رو به قبله
تکبیر گفتم و نماز خواندم. فرمود: ای حماد! نماز را خوب
نمی‌خوانی. چقدر زشت است که کسی شصت یا هفتاد سال از
عمرش بگذرد و یک نماز کامل را حدود [آداب آن] به جا نیاورده
باشد. در خودم احساس کوچکی کردم و گفتم: فدایتان گردم
[حال که چنین است] پس نماز را به حق یاد بوزید! امام
صادق علیه السلام برخاست و دو رکعت نماز به سوی قبله خواند و آداب و
رعایت کامل حدود آن خواند و فرمود: ای حماد! نماز را این گونه

بخوان! ^۱ و تعداد روایاتی که نماز بدون رعایت آداب را نه تنها
زیبنده نمی‌دانند؛ بلکه ناقص و بدور از آثار عالی آن می‌دانند،
فراوان است. ^۲

در این نوشته برآنیم که با استفاده از قرآن و روایات اهل
بیت علیهم‌السلام مهم‌ترین آداب نماز را بیان می‌کنیم و فروتنانه از
خداوند می‌خواهیم توفیق نمازی که شایسته مقام بندگی است و
مطالب حضرت اوست، به ما عنایت فرماید.

والحمد لله رب العالمین

محمد مهدی حائری‌پور

شهریور ۱۳۹۱

۱. وسائل الشیعه، ج ۵، ص ۴۵۹.

۲. از جمله این روایات: قال رسول الله صلی الله علیه و آله: "من لم یتم وضوئه و رکوعه و سجده،

فصلوته خداج یعنی ناقصه غیر تامه؛ کسی که وضو و رکوع و سجودش ناقص باشد، نماز او خداج است.

کامل نیست. نمازش "خداج" است، یعنی ناقص است و تمام نیست. (جامع الترمذی، ج ۱، ص ۱۴۴)

الشیعه، ج ۴، ص ۱۴۴.